

Podstawy europejskiego systemu ochrony pracowników przed elektromagnetycznymi zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz wymagania dyrektywy 2013/35/UE

Specyfiką europejskiego systemu prawnego, dotyczącego zagrożeń środowiskowych jest komplementarne funkcjonowanie dyrektyw z obszaru jednolitego rynku (takich jak dyrektywa niskonapięciowa, 2006/95/WE (LVD), czy kompatybilnościowa, 2004/108/WE (EMC)) oraz dyrektyw określających minimalne wymagania dotyczące środowiska pracy – stanowionych przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej (UE) na podstawie delegacji z tak zwanej dyrektywy ramowej 89/391/EWG¹. W obu obszarach funkcjonują wymagania dotyczące pól elektromagnetycznych.

W obszarze jednolitego rynku „elektromagnetyczne” wymagania prawne koncentrują się na limitach dotyczących emisji pól elektromagnetycznych przez różnego typu urządzenia i instalacje elektryczne, zasadach zapewnienia kompatybilności elektromagnetycznej takich urządzeń i instalacji, a także egzekwowania jednolitego przestrzegania tych zasad na wspólnym rynku UE. Celom tym służą m.in. wymagania norm zharmonizowanych z dyrektywami, deklaracje producentów dotyczące zgodności z wymaganiami norm europejskich dotyczące parametrów technicznych urządzeń i instalacji, wprowadzanych do obrotu i eksploatacji na runku UE, oraz oznakowanie ich znakiem „CE” – potwierdzającym spełnienie wymagań zasadniczych stawianym przez dyrektywę jednolitego rynku (co nie oznacza, że spełnione są wymagania wynikające z innych podstaw prawnych, jak np. z prawa pracy).

Środowiska pracy dotyczą „elektromagnetyczne” wymagania dyrektywy 2013/35/UE², wspomagane wymaganiami dyrektywy ramowej 89/391/EWG i innych aktów prawnych związanych z nią. Opublikowana w czerwcu br. dyrektywa 2013/35/UE jest najnowszą ze wspomnianych dyrektyw szczegółowych, która obejmuje minimalne wymagania w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, dotyczące narażenia pracowników na zagrożenia spowodowane polami elektromagnetycznymi. Terminem wdrożenia jej wymagań do systemu prawa pracy państw członkowskich UE jest 1 lipca 2016 r. Dyrektywa ta uchylila również dyrektywę 2004/40/WE, która dotyczyła tego obszaru prawa pracy. W obszarze prawa pracy wymagania prawne koncentrują się na limitach dotyczących narażenia ludzi na pola elektromagnetyczne, ale również na znacznie istotniejszym z praktycznego punktu widzenia systemie wymagań dotyczących obowiązków pracodawcy związanych z zapewnieniem warunków do bezpiecznego wykonywania zadań przez pracowników.

Negocjacje w sprawie nowelizacji dyrektywy 2004/40/WE

Ustanowiona pośpiesznie w 2004 r. dyrektywa europejska 2004/40/WE, regulująca zagadnienia istotne dla ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników narażonych na pola elektromagnetyczne, wymagała nowelizacji. Nieprecyzyjność jej wymagań, uniemożliwiła bowiem wypracowanie powszechnie akceptowanych zasad jej praktycznego wdrożenia w państwach UE i przedsiębiorstwach. W związku z tym, w 2005 r. Komisja Europejska (KE) podjęła proces konsultacji eksperckich z partnerami społecznymi, w dużej mierze na forum Grupy Roboczej „Pola elektromagnetyczne” (powołanej przy Komitecie Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy, afiliowanym przy Dyrekcji Generalnej KE ds. Zatrudnienia). Zaowocował on zebraniem bardzo obszernej dokumentacji, dotyczącej zagadnień technicznych i rozstrzygnięć systemowych rekomendowanych do nowelizowanej dyrektywy.

W dniu 14 czerwca 2011 r. KE przedstawiła projekt nowej dyrektywy, proponując nowe rozwiązania legislacyjne, obejmujące przede wszystkim znaczne złagodzenie wymagań (poprzez wielopoziomowy system limitów narażenia – wyrażony przez nowe parametry charakteryzujące narażenia pracowników na pola elektromagnetyczne) oraz możliwość wyłączenia specyficznych rodzajów działalności gospodarczej z obowiązku przestrzegania wymagań dyrektywy. Projekt ten w niewystarczającym stopniu realizował wnioski ze wspomnianej dyskusji i został bardzo krytycznie oceniony zarówno na forum Rady UE i Parlamentu Europejskiego (PE). Najistotniejsze zastrzeżenia dotyczyły braku precyzji i zbyt daleko idącego złagodzenia wymagań proponowanego nowego systemu – zdaniem wielu państw członkowskich UE oraz PE, Komisja Europejska zaproponowała zbyt daleko idącą elastyczność wymagań, nie gwarantując pracownikom koniecznej ochrony bezpieczeństwa i zdrowia oraz równego traktowania. To krytyczne stanowisko zapoczątkowało 2-letnie, żmudne negocjacje polityczne dotyczące uzgodnienia akceptowalnych sformułowań dla wymagań nowej dyrektywy.

Dyrektywy szczegółowe, stanowione w ramach delegacji z dyrektywy ramowej 89/391/EWG i Traktatu o funkcjonowaniu UE (art. 153 ust. 2), przyjmowane są w drodze tak zwanej zwykłej procedury ustawodawczej, co oznacza konieczność uzyskania porozumienia pomiędzy współustawodawcami – Radą UE (reprezentującą rządy państw członkowskich UE) i PE (w skład którego wchodzi posłowie wybrani w powszechnym głosowaniu

¹ Dane bibliograficzne do cytowanych materiałów źródłowych podano w załączniku, dostępnym z wersją elektroniczną publikacji na stronie internetowej „BP”: www.ciop.pl.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/35/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na zagrożenia spowodowane czynnikami fizycznymi (polami elektromagnetycznymi) (dwudziesta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) i uchylająca dyrektywę 2004/40/WE, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 179/1, 2013.

Rys. 1. Logotypy prezydencji UE kierujących negocjacjami dotyczącymi nowelizacji dyrektywy 2004/40/WE, prowadzonymi w Radzie UE w latach 2011-2013: a) Polski, b) Danii, c) Cypru, d) Irlandii

w państwach członkowskich UE). Procedura ta, na mocy Traktatu Lizbońskiego, zastąpiła dawną procedurę współdecydowania (obowiązującą w okresie negocjacji dyrektywy 2004/40/WE) i jest obecnie najczęściej stosowana.³

Forum dla prac merytorycznych prowadzonych podczas negocjacji nowej dyrektywy „elektromagnetycznej” stanowiła Grupa Robocza Rady UE do spraw Kwestii Społecznych. Jej pracom przewodniczyli przedstawiciele kolejnych państw pełniących aktualnie obowiązki Prezydencji w Radzie UE – kolejno: Polska (2011 r.), Dania i Cypr (2012 r.) oraz Irlandia (2013 r.), (rys. 1.). Równolegle w PE prace nad sprawozdaniem Komisji ds. Zatrudnienia, dotyczącym nowelizacji dyrektywy 2004/40/WE, były prowadzone pod przewodnictwem francuskiej posłanki-sprawozdawczyni, pani Elisabeth Morin-Chartier (poseł Europejskiej Partii Ludowej – EPP). Zainicjowano także prace przygotowujące opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, będącego organem konsultacyjnym głównych instytucji UE (KE, Rady UE, PE).

Ze względu na złożony charakter prawny, ale także techniczny, opracowywanego dokumentu, oraz znaczne rozbieżności oczekiwań poszczególnych państw członkowskich UE, dotyczących systemu ochrony pracowników przed zagrożeniami elektromagnetycznymi i minimalnego zakresu obowiązków pracodawców w tym zakresie, proces negocjacji był bardzo skomplikowany i czasochłonny (m.in. objął ok. 30 spotkań Grupy Roboczej Rady UE). Ponadto prace te przebiegały pod silną presją czasu. Wprawdzie termin wdrożenia dyrektywy 2004/40/WE został na mocy dyrektywy 2008/46/WE przesunięty z 30 kwietnia 2008 r. na 30 kwietnia 2012 r., jednakże konieczne było jego ponowne przesunięcie na 31 października 2013 r. (na mocy dyrektywy 2012/11/UE), aby zgodnie z powszechnym oczekiwaniem dyrektywa 2004/40/WE nie została formalnie wdrożona.

Uwieńczeniem procesu negocjacji było przygotowanie do równoległej publikacji w Dzienniku Urzędowym UE tekstu dyrektywy we wszystkich językach oficjalnych UE. Polska wersja językowa została wypracowana we współpracy służb tłumaczeniowych Rady UE oraz zespołów prawników-lingwistów z sekcji polskiej Dyrekcji ds. Jakości Legislacji (funkcjonującej w ramach Służb Prawnych Rady UE) i Dyrekcji ds. Aktów Ustawodawczych PE.

Stanowisko Polski w procesie negocjacji oparto na doświadczeniach z funkcjonowania w obszarze prawa pracy rozwiązań systemowych dotyczących ochrony pracowników przed niepożądanymi skutkami oddziaływania pól elektromagnetycznych – wypracowanych stopniowo począwszy od lat 70. ubiegłego wieku. Są one obecnie oparte na wymaganiach dyrektywy ramowej 89/391/EWG (w zakresie wymagań określających obowiązki pracodawcy i prawa pracowników) i międzynarodowych zaleceniach (w zakresie limitów narażenia pracowników), a co za tym idzie w znacznej mierze zbliżone do rozwiązań wnioskowanych przez KE (Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy, nr 2, 2001 i nr 4, 2008). W związku z tym, Polska popierała zasadnicze kierunki proponowanej przez KE nowelizacji dyrektywy 2004/40/WE, podkreślając jednak że dla pełnego osiągnięcia celów nowego aktu prawnego wiele rozwiązań szczegółowych projektu wymagało uściślenia, a definicje doprecyzowania. Stanowisko Polski wypracowano bazując na merytorycznych wnioskach z prac Grupy Ekspertów ds. Pól Elektromagnetycznych, będącej stałą grupą roboczą działającą od lat 80. przy Międzyresortowej Komisji ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy.

Przystępując do negocjacji w sprawie nowej dyrektywy „elektromagnetycznej”, pod kierownictwem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i w ścisłej współpracy z Ministerstwem Zdrowia, a także Ministerstwem Spraw Zagranicznych, przyjęto że zmiana dyrektywy możliwa do zaakceptowania przez Polskę powinna utworzyć ramy prawne gwarantujące, że:

– nowy system ochrony pracowników będzie zapewniał wszystkim pracownikom konieczne bezpieczeństwo i ochronę zdrowia, zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej dotyczącej skutków i mechanizmów niepożądanego oddziaływania pól elektromagnetycznych w środowisku pracy,

– nowe wymagania będą precyzyjnie ustalone, dając państwom członkowskim UE jasne wskazówki, jaki minimalny poziom ochrony pracowników mają zapewniać przepisy transponujące wymagania dyrektywy do prawa krajowego,

– wdrożenie nowych wymagań dotyczących metod oceny zagrożeń elektromagnetycznych w środowisku pracy nie będzie powodować nadmier-nych kosztów w przedsiębiorstwach, szczególnie małej i średniej wielkości.

Nowa dyrektywa 2013/35/UE zastępująca dyrektywę 2004/40/UE

Zagrożenia elektromagnetyczne są nierozdzielnie związane z funkcjonowaniem: instalacji elektroenergetycznych i systemów bezprzewodowego przesyłania informacji oraz przemysłowych i medycznych urządzeń elektrycznych – powszechnie eksploatowanych we wszystkich działach gospodarki (rys. 2.). W związku z tym poziom ekspozycji pracowników na pola elektromagnetyczne osiąga na wielu stanowiskach pracy poziomy znacznie przekraczające wartości dopuszczalne dla ekspozycji ludności i powinien podlegać systematycznej kontroli w ramach wymagań systemu prawa pracy. W niektórych przypadkach konieczne może być również podjęcie działań zmniejszających poziom narażenia.

Dyrektywa 2013/35/UE została wypracowana w drodze negocjacji, uwzględniając wniosek KE, po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym (które wyraziły opinie poprzez stanowiska negocjacyjne dla delegacji poszczególnych państw UE uczestniczących w pracach wspomnianej Grupy Roboczej Rady UE), oraz uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (DzU C 43 z 15.2.2012, s. 47), i po konsultacji z Komitetem Regionów (który nie przyjął w tym wypadku szczegółowej opinii). Przy tak szerokim zakresie niezbędnych konsultacji, i co za tym idzie koniecznego kompromisu, rezultat końcowy nie obejmuje wszystkich postulatów poszczególnych stron biorących udział w procesie negocjacji (w tym strony polskiej), jednakże można wskazać wiele elementów, które zostały korzystnie zmodyfikowane w procesie negocjacji.

Dyrektywą 2013/35/UE ustanowiono minimalne wymagania w zakresie ochrony pracowników przed zagrożeniami zdrowia i bezpieczeństwa wynikającymi lub mogącymi wynikać z narażenia na pola elektromagnetyczne w czasie pracy.

W dyrektywie 2013/35/UE termin „pola elektromagnetyczne” rozumiany jest szerzej niż w dyrektywie 2004/40/WE – jako: pola elektrostatyczne, pola magnetostatyczne oraz zmienne w czasie pola elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne o częstotliwości do 300 GHz (choć dla pól elektrostatycznych podano jedynie parametr, który jest miarą zagrożenia, bez ustalenia dla niego limitu). Dyrektywa ta nie obejmuje zagrożeń wynikających z kontaktu z przewodami pod napięciem, a także nie ogranicza stosowania dyrektywy 89/391/EWG.

Definiując zakres stosowania w dyrektywie wyróżniono:

– „bezpośrednie skutki biofizyczne” spowodowane przebywaniem człowieka w polu elektromagnetycznym, obejmujące: skutki termiczne

Rys. 2. Przykładowe źródła pól elektromagnetycznych, eksploatowane w telekomunikacji, przemyśle metalowym i ochronie zdrowia

³ Przebieg i zasady zwykłej procedury ustawodawczej są takie same, jak w dawnej procedurze współdecydowania. Opisane są szczegółowo w art. 294 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Rada i Parlament zajmują równorzędne stanowisko. Obie instytucje przyjmują akty ustawodawcze po pierwszym lub drugim czytaniu. Jeśli po drugim czytaniu instytucje nie znalazły porozumienia, powołuje się komitet pojednawczy.

Ponadto zasadą głosowania w ramach zwykłej procedury ustawodawczej jest większość kwalifikowana. W celu ułatwienia podejmowania decyzji i wzmocnienia skuteczności procedury traktat lizboński wprowadził nową definicję większości kwalifikowanej (uzależniając ją od ważonej siły głosów poszczególnych państw członkowskich UE).

oddziaływania pola elektromagnetycznego na organizm pracownika, skutki nietermiczne (takie jak pobudzenie mięśni, nerwów lub narządów zmysłów, mogące mieć szkodliwy wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne narażonych pracowników, a także mogące powodować przejściowe uciążliwości lub wpływać na zdolność pracownika do bezpiecznego wykonywania pracy) oraz prądy kończynowe,

– „skutki pośrednie” oznaczające skutki wywołane obecnością obiektu w polu elektromagnetycznym, które mogą spowodować zagrożenie bezpieczeństwa lub zdrowia, takie jak: zakłócenie działania implantowanych wyrobów medycznych wspomagających funkcjonowanie organizmu pracownika, zagrożenie gwałtownym przemieszczaniem się przedmiotów ferromagnetycznych w polach magnetostatycznych, czy prądy kontaktowe.

Zakres zastosowania dyrektywy 2013/35/UE nie obejmuje zagrożeń zdrowia wynikających z odległych skutków oddziaływania pola elektromagnetycznego, podobnie jak było w przypadku dyrektywy 2004/40/WE. Jednakże pod wpływem stanowiska PE oraz opinii wielu państw członkowskich wyrażonych na forum prac w Radzie UE, Komisja Europejska została zobowiązana do śledzenia najnowszych osiągnięć naukowych i przedkładania informacji PE i Radzie UE. W przypadku pojawienia się ugruntowanych dowodów naukowych potwierdzających skutki odległe narażenia na pola elektromagnetyczne, KE jest zobowiązana przedstawić dotyczący ich wniosek ustawodawczy.

Struktura wymagań dyrektywy 2013/35/UE opiera się na wymaganiach dotyczących zobowiązań nakładanych na pracodawcę oraz limitach narażenia podanych w aneksie. Dyrektywa stanowi jedynie minimalne wymagania, pozostawiając w ten sposób państwom członkowskim UE swobodę sposobu jej wdrożenia, w tym możliwość utrzymania lub przyjęcia bardziej korzystnych przepisów w zakresie ochrony pracowników (w tym ustalenia niższych limitów narażenia na oddziaływanie pól elektromagnetycznych). Wdrożenie tej dyrektywy nie powinno również być uzasadnieniem łagodzenia wymagań już obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich UE.

Podobnie jak w dyrektywie 2004/40/WE UE wymagań dotyczące zobowiązań pracodawców tworzone są na bazie wymagań dyrektywy ramowej, uszczegółowionych na bazie doświadczeń ekspertów państw członkowskich. Natomiast limity narażenia ustalono w drodze konsensusu politycznego Rady UE i PE, jednakże bazując na zaleceniach Międzynarodowej Komisji Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym (ICNIRP). Skutkiem wspomnianych negocjacji, w dyrektywie 2013/35/UE zawarto znaczne odstępstwa od wymagań ICNIRP, a także nie uszczegółowiono ich definicji w stopniu wystarczającym do interpretacji zasad ich praktycznego stosowania – obawiając się zbyt technicznego charakteru zapisów dyrektywy. Jednakże na wniosek wielu państw członkowskich UE, aby ograniczyć niebezpieczeństwo zbyt dowolnego interpretowania kluczowych wymagań nowej dyrektywy (odnoszących się do limitów narażenia), przyjęto zasadę, że dotyczące ich zapisy należy brać pod uwagę zgodnie z zasadami ICNIRP – o ile dyrektywa 2013/35/UE nie stanowi inaczej.

Ponadto nowym elementem wprowadzonym dyrektywą 2013/35/UE jest przekazanie KE uprawnień do przyjęcia (zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu UE) czysto technicznych zmian w załącznikach do dyrektywy, w celu uwzględnienia: „rozporządzeń i dyrektyw przyjmowanych w dziedzinie harmonizacji technicznej i normalizacji, postępu technicznego, zmian najbardziej właściwych norm lub specyfikacji oraz nowych wyników badań naukowych dotyczących zagrożeń związanych z polami elektromagnetycznymi”. Ten nowy mechanizm prawny ma na celu zapewnienie aktualności nowej dyrektywy. Jednakże współustawodawcom (PE i Radzie UE) pozostaje możliwość zablokowania zmian wprowadzonych w tym trybie. Najbliższym wykorzystaniem tego mechanizmu, przewidzianym w procesie tworzenia dyrektywy 2013/35/UE, ma być włączenie do dyrektywy oczekiwanych w 2014 roku wymagań ICNIRP dotyczących pola elektromagnetycznego o częstotliwości mniejszej od 1 Hz. Podczas prac przygotowawczych KE będzie prowadziła konsultacje, w tym z ekspertami, oraz współpracowała z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy. Przygotowując tego typu zmiany, KE powinna zapewnić jednocześnie, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów do PE i Rady UE.

Pomimo utrzymania możliwości bardzo elastycznego stosowania wymagań dyrektywy w specyficznych sektorach gospodarki, przede

wszystkim w siłach zbrojnych i przy medycznym wykorzystaniu techniką rezonansu magnetycznego, prawo do takich odstępstw zostało przez nową dyrektywę 2013/35/UE ściśle ograniczone do możliwości niedotrzymania limitów narażenia, przy bezwzględnym przestrzeganiu wymagań mających na celu unikanie i ograniczanie zagrożeń, a ponadto może być stosowane jedynie w należytocie uzasadnionych okolicznościach. Ponadto wprowadzono zasadę, że ocena zagrożeń elektromagnetycznych w miejscu pracy, prowadzona obligatoryjnie przez pracodawców, może zostać na żądanie podana do publicznej wiadomości (zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa UE i prawa krajowego). Wprawdzie pracodawca lub organy władz publicznych posiadające kopię takiej oceny mogą odmówić dostępu do niej lub odrzucić wniosek o podanie jej do publicznej wiadomości (w przypadku gdy jej ujawnienie mogłoby naruszyć ochronę interesów handlowych pracodawcy, w tym dotyczących własności intelektualnej), jednak nie w przypadku gdy za ujawnieniem danych przemawia nadrzędny interes publiczny.

Zasady elastycznego wdrażania dyrektywy dotyczą również metod oceny zagrożeń elektromagnetycznych – pomocą w tym zakresie (szczególnie dla państw, które nie wypracowały dotychczas własnych doświadczeń) będzie zapowiedziany przez KE praktyczny poradnik. Jednakże zarówno poradnik, jak i normy europejskie, nie będą obligatoryjnie stosowane. Rozwiązania sprawdzone w praktyce, które stosują obecnie poszczególne państwa UE, będą mogły być stosowane również w przyszłości, przyczyniając się do minimalizacji nakładów koniecznych dla wdrożenia dyrektywy.

Podsumowanie

W związku z tym, że zasięg oddziaływania nowej dyrektywy 2013/35/UE w polskiej gospodarce dotyczy setek tysięcy stanowisk pracy, gdzie występują różnego nasilenia zagrożenia elektromagnetyczne, niezwyklej wagi nabiera precyzja wymagań stawianych przed przedsiębiorstwami. Ewentualna decyzja o dopuszczeniu zwiększonego narażenia wielu pracowników na silne pola elektromagnetyczne wymaga natomiast niezwyklej rozważliwości, aby ochrona ich zdrowia przed niepożądanymi skutkami oddziaływania pól elektromagnetycznych była wystarczająca. Stawia to liczne wyzwania dla procesu transpozycji wymagań dyrektywy do systemu prawa pracy w Polsce. Państwom członkowskim UE pozostawiono swobodę przy ustalaniu praktycznych szczegółów wymagań prawnych realizujących wdrożenie „minimalnych wymagań” nakładanych przez dyrektywę. Ze względu na wspólną filozofię wypracowanego w Polsce systemu ochrony pracowników przed zagrożeniami elektromagnetycznymi (opartego na dyrektywie ramowej i zaleceniach międzynarodowych) i wielu elementów dyrektywy 2013/35/UE, przepisy które zostaną ustalone dla wdrożenia dyrektywy w Polsce nie muszą dalece odbiegać od obecnych. Kontynuacja wdrożonych już w praktyce zasad może znacznie ograniczyć koszty i trudności organizacyjno-techniczne procesu wdrażania nowych wymagań w Polsce.

Informacja o autorach i podziękowania

Autorzy aktywnie uczestniczyli w procesie negocjacji dyrektywy 2013/35/UE.

Pan Janusz Gałęziak reprezentował Polskę w pracach Grupy Roboczej ds. Kwestii Społecznych Rady UE, a w czasie Polskiej Prezydencji pełnił obowiązki przewodniczącego, z ramienia Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Pani Jolanta Karpowicz pełniła rolę eksperta delegacji Polskiej w pracach tej grupy roboczej, wspieranego merytorycznie przez Grupę ds. Pól Elektromagnetycznych przy Międzyresortowej Komisji ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy.

Wspieraniem merytorycznym i organizacyjnym udziału przedstawicieli Polski w pracach Grupy Roboczej ds. Kwestii Społecznych Rady UE, były projekty naukowe realizowane w Centralnym Instytucie Ochrony Pracy – Państwowym Instytucie Badawczym w ramach Programu Wieloletniego pn. „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, finansowanego w latach 2011-2013 w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego/Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Sprawnym udziałem polskiej delegacji w procesie negocjacji nowej dyrektywy był również dzięki osobistemu zaangażowaniu wielu pracowników wspomnianych instytucji europejskich i krajowych, którzy wspierali swoim doświadczeniem negocjatorów podczas wspomnianych długotrwałych rokowań.